

ТРАНСФОРМАЦІЯ ВНУТРІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

*Барна М.Ю., к.е.н., доцент, доцент кафедри експертизи товарів та послуг,
ЛКА, м. Львів, Україна*

Трансформація внутрішньої торгівлі є неминучим еволюційним процесом, який протікає під впливом визначених груп чинників при зміні стану національної економіки. Але, при цьому, як саме поняття «трансформація», так і поняття «еволюція» не можна ототожнювати з поняттям «розвиток» при вивченні процесу трансформації внутрішньої торгівлі, оскільки зміна стану будь-якої з цих економічних систем може мати як позитивні, так і негативні наслідки з проявом, відповідно, як розвитку, так і гальмування.

Проведене наукове дослідження дозволяє уточнити сутність самого процесу трансформації внутрішньої торгівлі з трьох позицій: власне, що являє собою «трансформація внутрішньої торгівлі» – як поняття; що являє собою «трансформація внутрішньої торгівлі» з точки зору змін у цьому виді економічної діяльності, а також з точки зору змін у системі державного регулювання та управління внутрішньою торгівлею. Виходячи з цих трьох наукових поглядів, нами запропоновано наступні визначення терміну «трансформація внутрішньої торгівлі»:

- як поняття, «трансформація внутрішньої торгівлі» – це еволюційні або революційні зміни, пов'язані з порушенням порядку взаємодії між постачальниками, торговельними підприємствами (підприємцями) і споживачами у процесі їх закупівлі та продажу, що призводять до зародження принципово нових умов задоволення потреб останніх у якісних товарах і послугах, і створюють передумови для розвитку або гальмування оптової та роздрібною торгівлі на внутрішньому та зовнішньому ринках збуту під впливом інституціонально-трансформаційних, соціальних та економічних чинників;

- з точки зору процесу змін у самому виді економічної діяльності, «трансформація внутрішньої торгівлі» – це процес перетворення соціально-економічної сутності, ролі та місця внутрішньої торгівлі у розвитку національної економіки внаслідок зміни соціальних та економічних чинників, що викликано впливом інституціонально-трансформаційних, який призводить до розвитку або гальмування цього виду економічної діяльності у цілому, та деформує взаємовідносини на товарному ринку між суб'єктами оптової та роздрібною торгівлі зі споживачами товарів і послуг, які вони отримують;

- з точки зору змін у системі державного регулювання та управління внутрішньою торгівлею, «трансформація внутрішньої торгівлі» – це перевтілення системи державного регулювання та управління внутрішньою торгівлею – як підсистеми національної економіки, внаслідок чого під впливом інституціонально-трансформаційних чинників змінюються економічні та соціальні підсистеми внутрішньої торгівлі, перевтілюються роль і місце торгівлі в системі товароруху на

внутрішньому та зовнішньому (міжнародному) ринку, що характеризує здатність внутрішньої торгівлі до розвитку та досягнення конкурентоспроможності в умовах зміни державою моделі управління національною економікою.

Очевидно, що в обґрунтованих визначеннях поняття «трансформація внутрішньої торгівлі» всебічно враховано всі передумови, що спричиняють зміни у цьому виді економічної діяльності та системі управління внутрішньою торгівлею. У той же час, виходячи з наведених визначень, які не суперечать самій гіпотезі трансформації внутрішньої торгівлі, базовими чинниками поштовху змін у ній є інституціонально-трансформаційні, що зароджуються у системі державного регулювання та управління, та під впливом яких змінюються чинники інших двох груп і сам процес розвитку внутрішньої торгівлі. Саме вплив цих (базових) чинників визначає здатність державних інституцій через державні важелі забезпечити розвиток внутрішньої торгівлі, для чого необхідно сформувати ефективну систему на рівні національної економіки, дієздатність якої набуває особливого значення в умовах розвитку ринкових відносин та євроінтеграційних процесів.